

IN MEMORIAM: PAVEL KUNAVER (1889—1988)

NARAVA – MOJA NAJVEČJA VREDNOTA

DR. TONE STROJIN

Z odra slovenskega planinskega dogajanja je spet odšla markantna samosvoja osebnost, ki je uživala ta privilegij (čega je sploh hotela), da smo jo že za življenja spoštljivo postavljali v alejo zaslužnih planinskih mož — Pavel Kunaver.

Živel je zunaj objema stehnziranega sveta in potrošniškega življenja, sam zazrt v višje vrednote, v povezanost človeka z naravo, kamor je želel priključiti predvsem čimveč mladih.

Dolgo življenje — bil je skoraj stoletnik — mu je na ogled postavilo zadnje stoletje, v katerem je imel kaj videti in doživeti, tudi v naravi. Če mu kaj zavidamo, potem mu za doživetja in poglede na naravo in gore, take, kot so bile na prelomu iz prejšnje v to stoletje, še pred prvo svetovno vojno pa tudi pozneje, ki so le redkim še v spominu, skratka takrat, ko so bile planinske kočje družabna zbirališča in so se planinci med seboj skoraj vedno osebno poznali, gore in počivališča pa so bila taka, kot si je le želeli mogoče.

Ko danes v spoštljivosti do opravljenega dela Pavla Kunaverja premišljamo, katere vrednote je za slovensko gornišvo razvijal in v čem so njegove zasluge, ne moremo mimo osnovnega zaključka, da je Pavel Kunaver personificiral družbo Dren (čeprav ni bil njen idejni vodja), ker je dolga desetletja pisal o njej in tovariših, in da je ta družba na nek način takratno slovensko izletništvo šele preobrazila v gornišvo, ker hoje v gore ni prakticirala samo poleti in na nižje vrhe, temveč je hodila tudi pozimi in da ni hodila zgolj po markiranih in uhojenih poteh, temveč tudi plezala, na primer v Zeleniških špihah, čez Severno triglavsko steno, se ukvarjala z jamarstvom in turnim smučanjem. Tako za Drenovce kot za Pavla Kunaverja velja, da je bil v naravi vsestransko razgledan mož.

Značilnost za Pavla Kunaverja in Drenovce je bila, da so hoteli aktivno spoznavati naravo z opisi, s fotografijami, skicami, s herbariji in podobnim. Nihče do takrat si v slovenskem planinstvu ni tako celovito prizadeval za intenzivno doživljanje narave kot Drenovci, predvsem pa on.

Tovariši, predvsem pa Pavel Kunaver, so svoje planinsko delovanje namenili vzgoji s poljudnimi brošurami, priložnostnimi članki, predavanji in z objavljanjem fotografij. Pavel Kunaver je v vsem tem ostal vodilni dolga desetletja: pravzaprav je

Pavel Kunaver, kakršnega se marsikdo spominja

Foto: Franc Vogelink

bil pójem vzgojnega delovanja v planinstvu, tudi že po tem, ko so se člani družbe razšli in pomrli.

Pomembno je poudariti, da Drenovci niso bili le specialisti za posamezne oblike planinske dejavnosti, na primer za jamarstvo, fotografijo, turno smučanje, alpinizem itd., ampak so bili z eno besedo univerzalni. Spoznati so se morali na vse, če so v nedotaknjenem svetu hoteli kam priti poleti in pozimi, v podzemlju in v stenah. Ob tem jim poguma in iznajdljivosti ni manjkalo.

Osnovna Kunaverjeva odlika je bil njegov pedagoški čut. Redkokateri gornik je že pri svojih otrocih in vnukih vsadil takšno iskro gornišva kot on, otroci in vnuki so po očetu in dedu začete dejavnosti v naravi, najsi bo alpinistika ali jamarstvo, še poglobili in nadaljevali. V desetletjih so za Pavlom Kunaverjem ostajale generacije tako vzgojenih kadrov, ki so Kunaverjev odnos do narave širile v svojem okolju in pri različnih organizacijah. Za Pavlom Kunaverjem je ostal dolg seznam priročnikov, vodnikov o tem, kako naj hodimo v gore in v podzemlje in kako

naj opazujemo veselje. Za slovensko planinsko zgodovino imajo neprecenljiv pomen Kunaverjevi zapisi iz obdobja Drenovcev, saj bi bilo povsem izgubljeno in pozabljeno vse, če Pavel Kunaver preprosto in slikovito tega ne bi zapisal v zbranih spominih, ki so po radijskih oddajah izšli še v knjižni obliki pri založbi Obzorja.

Pavel Kunaver in tovariši so alpinistično obiskovali gorski svet, pri čemer niso delali razlik med Grintovci in Julijci. Pavla Kunaverja opis plezanja čez Triglavsko steno leta 1911 v Planinskem vestniku sodi v našo alpinistično klasiko.

Planinska fotografija, ki je bila v zadnjih letih prejšnjega stoletja bolj organizirana kot danes, je imela tako v Drenovcih kot pri Pavlu Kunaverju posnematelca v Planinskem vestniku in drugje.

Z zapisanim seveda nismo izčrpali vsega: kaj bi bilo vse še mogoče povedati o Kunaverjem jamarstvu, zvezdoznanstvu, slikarstvu in podobnem! Prepričan sem, da mu bodo najbolj privržene organizacije

slejkoprej posvetile posebno publikacijo. Zato naj bodo te vrstice namenjene le Pavlu Kunaverju kot planincu in alpinistu. Odšel je klasik, estet in naravovarstvenik, a še tudi tukaj nismo dorekli vsega. Pavel Kunaver je bil še mnogo več. Zveza društev za varstvo narave mu je v osmrtnici zapisala, da je Slovence tri četrt stoletja učil spoštovanja do narave.

Naj si vsak zase v hvaležen spomin ustvari svoj vtis nanj. Meni bo Pavel Kunaver ostal v spominu tak kot nekega poznega novembrskega večera v Bohinju. Avtobusna postaja pri jezeru. Dolina je že v mraku, zvonik svetega Janeza se ostro riše na večernem nebu. Triglavski snegovi so rdeči, dan ugaša. Nikjer ni nikogar, tišina. Od mostu sem strumno prikoraka znana profesorjeva podoba, v visoki starosti ima še odsekan korak, skavtsko je opremljen, ves je v gibanju. Za pozdravom komaj še nekaj besed, kot bi učenik hotel reči: Poslušaj in občuduj tišino!

Triglavski robovi še rdijo, le profesor je odšel v tišino...

namesto komentarja

ALEŠEV SKLAD ALI YU ALP POOL

Tik pred prvo pomladansko sejo Glavne odbora Planinske zveze Slovenije je bila v Ljubljani ustanovna skupščina Aleševega sklada-YU Alp Poola.

Ni bilo tako, kot smo pričakovali pred dobrim letom dni: ustanovnih članov je bilo manj, kot je planinska organizacija pričakovala. Seveda pa smo tudi storili malo ali manj, kot smo pričakovali. Kar 29 bodočih članov sklada še premišlja o sodelovanju, torej niso formalno — samoupravno in poslovno — rekli da. Vseeno smo izvolili upravni odbor (vodi ga podpredsednik PZS Tone Škarja), predsednika Skupščine Sklada, potrdili statut, ki bo trajal le malo časa, saj je ob redukciji izpadlo preveč pametnih določil, zato Sklad še ni pravna oseba, marveč bodo zanj veljali še statut ter pravila PZS, računovodstvo in seveda tekoči račun in druge ugodnosti. Navzoči »zunanjci člani« so si, kot kaže, oddahnili, štetefeto pa so ponovno dobili (oziroma je niso mogli oddati) funkcio-

narji PZS. Ni lahko in ne bo lahko, čas pa nas vodi ne samo na K-2 in druge visoke gore in v ekstremne stene, marveč tudi v stabilizacije in omejitve doma.

Veliko smo govorili ter najbolj opozorili na medijsko vrednost visokogorskega vrhunškega plezanja. Malo smo storili, možnosti pa je verjetno veliko. Brez TV in medijev ni prihodnosti. Člani Aleševega sklada bodo podprli predvsem vizualizacijo, nekaj manj jih bo sodelovalo in podpiralo odprave zaradi čustvenih vplivov in narodnih obveznosti. Vseeno smo začeli, tekmovanje v Ospu je bilo že v ta namen. V začetku maja pa je japonska ekipa v mešani ekspediciji s Kitajci v čudovitem vremenu prenašala svoje stopanje po vrhu Everesta kar »on line«; tudi mi smo to videli.

Torej bodo kmalu izpolnjeni tehnični pogoji — in kar hudo nam bo, ko bomo lahko videli neposredne prenose iz velikih sten vsak dan manjšega sveta.

Prav to pa bo naloga Sklada — ena od najpomembnejših: seveda ne neposredni prenosi, marveč razumevanje vizije in njeno uresničevanje.

Tomaž Banovec